

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Харківського
національного університету мистецтв
імені І.П. Котляревського
протокол № 12 від 27 червня 2025 року
Уведено в дію наказом
від 27.06.2025 №118

КОНЦЕПЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
у Харківському національному університеті мистецтв
імені І.П. Котляревського

I. ПРЕАМБУЛА

Концепція освітньої діяльності на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (далі – Концепція) є нормативним документом Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Університету), що визначає стратегічні, ціннісні та організаційні засади підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр за спеціальностями 025 Музичне мистецтво / В5 Музичне мистецтво та 026 Сценічне мистецтво / В6 Перформативні мистецтва.

Концепція ґрунтується на гуманістичних цінностях, розумінні мистецтва як особливої форми культурного й духовного розвитку людини, орієнтації на особистісне зростання здобувача вищої освіти, розвиток його творчого потенціалу та відповідального ставлення до професії.

Освітня діяльність на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти здійснюється на основі Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 25 травня 2019 р. № 727, (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 30 червня 2021 р. № 741, «Порядку присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1223 від 25 жовтня 2024 р., Професійного стандарту «Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2022 р. № 1110-22, Професійного стандарту «Концертмейстер мистецького ліцею», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства економіки України від 04 травня 2022 року №1113-22, Постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти», Статуту Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, Стратегії розвитку Харківського

національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського на 2025-2030 роки, Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського, інших внутрішніх нормативних документів закладу вищої освіти.

Метою освітньої діяльності на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в Університеті є формування цілісної основи професійних компетентностей майбутнього фахівця культури та митця, здатного до виконання типових професійних завдань у сфері мистецтва, творчої самореалізації та подальшого професійного розвитку або продовження навчання.

Реалізація зазначеної мети передбачає:

формування базових професійних компетентностей галузі культури, мистецтва та гуманітарних наук, необхідних для виконання типових професійних завдань відповідно до стандартів вищої освіти;

забезпечення фундаментальної теоретичної та практичної підготовки, що поєднує опанування художніх, мистецтвознавчих і міждисциплінарних знань із творчою, виконавською, сценічною діяльністю;

розвиток творчого мислення та індивідуального художнього потенціалу здобувачів вищої освіти, здатності до самовираження й інтерпретації мистецьких явищ;

формування загальних і соціальних компетентностей, зокрема комунікативних навичок, соціальної відповідальності, академічної доброчесності та готовності до професійної взаємодії в культурному середовищі;

підготовку до подальшого професійного розвитку, безперервного навчання та продовження освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Освітня діяльність на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти узгоджується з принципами освітньої діяльності Університету (Місією, Візією), враховує стратегічні напрямки розвитку Університету та ґрунтується на таких **принципах**:

компетентності і професійної спрямованості, що забезпечує формування у здобувачів освіти базових загальних, соціальних і професійних компетентностей, необхідних для діяльності у сфері мистецтва і культури; особистісно-творчому

підході, який передбачає підтримку розвитку індивідуального творчого потенціалу здобувачів вищої освіти, формування їх художньої самостійності, вираження індивідуального стилю та розуміння естетичних цінностей;

єдності теоретичного знання і практичної діяльності, що забезпечує пов'язану і послідовну інтеграцію фундаментальної мистецької підготовки з виконавською, проєктною, сценічною та професійною практикою;

інноваційності та відкритості до сучасних мистецьких і освітніх технологій, включно з цифровими інструментами, що сприяє адаптації до змін у культурному середовищі та професійній сфері;

міждисциплінарності і культурологічності, які забезпечують поєднання мистецьких і гуманітарних знань у навчальному процесі та сприяють формуванню широкого культурного світогляду здобувачів;

наступності і готовності до подальшого професійного розвитку – створення умов для поступового переходу здобувачів від бакалаврського рівня до магістерського та подальшого безперервного професійного зростання.

Основними завданнями підготовки бакалаврів є:

формування базових професійних компетентностей у відповідній галузі, що забезпечують здатність виконувати типові професійні завдання та застосовувати набуті знання на практиці;

опанування фундаментальними теоретичними знань і практичних умінь, включаючи історію й теорію мистецтва, техніками та методами художньої, виконавської, сценічної діяльності, основами культурології та гуманітарних наук;

розвиток творчого мислення та індивідуальної художньої самостійності, здатності до самовираження, інтерпретації мистецьких образів і формування власного художнього стилю;

формування загальних і соціальних компетентностей, зокрема навичок комунікації, командної роботи, академічної доброчесності, відповідальності та самоорганізації в навчальній та професійній діяльності;

підготовка до подальшого професійного розвитку та навчання, забезпечення умов для продовження освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та підтримки безперервного професійного і творчого зростання.

Діяльність на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти здійснюється за такими **напрямами**:

освітня діяльність – формування цілісної професійної та творчої компетентності, оволодіння базовими знаннями, розвиток загальних, соціальних та спеціалізованих умінь, необхідних для успішної діяльності у сфері мистецтва та культури;

науково-дослідницька діяльність – формування дослідницьких і аналітичних компетентностей, розвиток критичного мислення та здатності до самостійного пошуку інформації, необхідної для творчої та професійної діяльності;

творчо-мистецька діяльність – оволодіння мистецькими техніками та методами, участь у творчих проєктах і колективних заходах, розвиток індивідуальної художньої самостійності, інтеграція творчої та теоретичної підготовки, підготовка до подальшого навчання на магістерському рівні;

практична професійна діяльність – виконання типових професійних завдань в освітньому та практичному середовищі; участь у колективних творчих проєктах, практиках, виставах, концертах; розвиток організаційних і комунікаційних навичок у межах практичної діяльності;

міжнародна діяльність – академічна мобільність та участь у міжнародних освітніх програмах (Erasmus+), міжнародних мистецьких проєктах і заходах, розвиток міжкультурної комунікації та мовних компетентностей, інтеграція міжнародного досвіду в освітній процес.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Університет здійснює підготовку здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійними програмами, які забезпечують формування комплексу інтегральних, загальних, спеціальних(фахових) та професійних компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань у сфері мистецтва й культури, та досягнення програмних результатів навчання відповідно до вимог стандартів вищої освіти, Національної рамки кваліфікацій, специфіки мистецьких спеціальностей.

Освітньо-професійні програми, що проваджуються в Університеті на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти забезпечують оволодіння інтегральними, загальними, спеціальними (фаховими), професійними компетентностями, базуються на системному підході, який шляхом поєднання творчого, дослідницького та педагогічного векторів обумовлює готовність майбутніх фахівців до успішної виконавської та педагогічної діяльності.

Формування загальних компетентностей передбачає розвиток у здобувачів освіти здатності до усвідомленого й критичного мислення, ефективної комунікації, самоорганізації й відповідальності за результати власної діяльності, колективної взаємодії та адаптації до змін, що забезпечує їхню професійну мобільність і здатність до безперервного розвитку.

Формування спеціальних (фахових) та професійних компетентностей передбачає розвиток у здобувачів освіти здатності до професійної викладацької та мистецької діяльності, реалізації художнього задуму, застосування фахових методів і технологій, самостійного виконання типових професійних завдань та ефективної взаємодії в мистецькому середовищі.

Організація освітнього процесу на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в Університеті здійснюється на основі принципів компетентнісного, особистісно-орієнтованого та інтегрованого підходів до навчання і поєднує теоретичну, практичну та науково-дослідницьку підготовку здобувачів вищої освіти. Здобуття освіти вибудовується як поетапний процес залучення здобувачів вищої освіти до різних видів творчої, виконавської, сценічної, проєктної діяльності.

Основними елементами організації освітнього процесу є:

форми навчання та навчальні технології: лекції, семінари, практичні, індивідуальні заняття, майстер-класи, творчі студії, концертні, сценічні, конкурсні, аудіовізуальні проєкти, медіа-проєкти; використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, електронних освітніх платформ та дистанційних ресурсів; застосування активних, інтерактивних і проєктних методів навчання, спрямованих на розвиток творчого та критичного мислення;

практична підготовка та творча діяльність: організація творчих студій,

репетицій, сценічних і виставкових майданчиків; інтеграція практичної діяльності з науково-дослідницькою та теоретичною підготовкою;

формування індивідуальних освітніх траєкторій: можливість вибору кожним здобувачем освіти вибіркових дисциплін, творчих і дослідницьких проєктів відповідно до інтересів та майбутньої професійної діяльності;

наступність та інтеграція компонентів освіти: послідовність у вивченні загальноосвітніх, гуманітарних, наукових та фахових дисциплін; забезпечення зв'язку між базовою підготовкою, професійною практикою і творчою діяльністю; підготовка бакалаврів до подальшого навчання на магістерському рівні та професійної реалізації в галузі мистецтва;

система моніторингу та підтримки освітнього процесу: критеріальне оцінювання результатів навчання; надання академічної підтримки та консультацій здобувачам вищої освіти; забезпечення ефективного зворотного зв'язку.

Особливостями організації освітнього процесу в Університеті на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти є орієнтація на комплексне поєднання теорії, практики та творчості; створення умов для самостійного розвитку і формування індивідуальної освітньої траєкторії; забезпечення готовності до професійної діяльності; забезпечення умов для академічної мобільності; використання інноваційних і мультимедійних технологій для підтримки навчання і творчості.

Оцінювання результатів навчання здійснюється на основі критеріального підходу, що забезпечує об'єктивну оцінку рівня сформованості загальних, спеціальних та професійних компетентностей бакалаврів. Критерії оцінювання відображають очікувані результати навчання, забезпечують прозорість і об'єктивність оцінювання, враховують академічну доброчесність, дотримання професійної етики викладачами та відповідальність здобувачів. Застосовуються такі форми оцінювання, як екзамени, заліки, захисти творчих та наукових проєктів, виступи, презентації тощо.

Якість освітнього процесу підтримується через регулярний моніторинг результатів навчання, аналіз зворотного зв'язку, удосконалення змісту освітніх програм і методів викладання. Забезпечення якості освіти також передбачає

інституційну підтримку – діяльність структурних підрозділів, що відповідають за удосконалення освітнього процесу, моніторинг якості, управління освітніми програмами та підтримку здобувачів – у тісній взаємодії з адміністрацією Університету.

Ресурсне забезпечення освітньої діяльності в Університеті ґрунтується на поєднанні кадрових, матеріально-технічних, інформаційних та організаційних ресурсів, що гарантують реалізацію освітніх програм, досягнення очікуваних результатів навчання та формування компетентностей у здобувачів вищої освіти:

кадрове забезпечення включає залучення висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, фахівців-практиків, що відповідають вимогам сучасної мистецької освіти, стандартам вищої освіти; ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, створюючи основи для ефективного поєднання теоретичної та практичної підготовки;

матеріально-технічне забезпечення охоплює спеціалізовані навчальні приміщення, творчі майстерні, репетиційні зали, аудиторії, концертні простори, бібліотечні фонди та інформаційно-комунікаційні технології, що підтримують освітній процес і доступ до освітніх ресурсів;

інформаційне забезпечення складається з сучасних освітніх і наукових ресурсів, включно з електронними базами даних, репозитаріями навчально-методичних матеріалів та наукових публікацій, доступних здобувачам освіти і викладачам для підтримки самостійного здобуття освіти, наукової та творчої діяльності.

ІІІ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ НА ПЕРШОМУ (БАКАЛАВРСЬКОМУ) РІВНІ ОСВІТИ В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Перспективи розвитку бакалаврської освіти в Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського орієнтовані на підвищення якості підготовки фахівців мистецтва, інтеграцію української мистецької освіти у світовий освітній простір та розширення міжнародної співпраці. Університет, як один із провідних мистецьких закладів України та член численних

європейських освітніх і мистецьких асоціацій, зокрема Європейської Асоціації Університетів (EUA), Європейської Асоціації Консерваторій (AEC), Європейської Ліги Університетів Мистецтв (ELIA) та Європейської Співки музичних конкурсів для молоді (EMCY), продовжує розвивати освітні програми, що відповідають сучасним вимогам професійної діяльності та культурних стандартів.

Однією з ключових перспектив, що сприятиме як професійному, так і культурному збагаченню здобувачів освіти на першому (бакалаврському) рівні, а також підвищенню конкурентоспроможності випускників на міжнародному ринку праці, є подальший розвиток в Університеті міжнародної академічної мобільності і партнерства в рамках програм, зокрема Erasmus+, що підтримують обміни студентів та викладачів, спільні мистецькі проекти, концерти, майстер-класи з європейськими й вітчизняними закладами вищої освіти.

Університет вбачає перспективу у подальшому розвитку науково-творчої складової бакалаврської освіти, зокрема через участь студентів у науково-мистецьких конференціях, творчих фестивалях, культурних проектах, що сприяє глибшому осмисленню мистецтва й активному культурному діалогу. Важливим напрямом є модернізація освітнього процесу, використання інноваційних технологій та цифрових платформ, посилення підтримки самостійної творчої діяльності здобувачів та їхніх професійних компетентностей.

Перспективою розвитку є активне збереження та зміцнення традицій Університету як осередку мистецької освіти, наукового та культурного центру регіону, включно з оновленням матеріально-технічної бази, модернізацією освітніх просторів, підтримкою наукової та творчої діяльності студентів і викладачів, а також розширенням академічних і професійних можливостей у нових умовах освітніх, культурних, соціальних викликів.

Університет розвиває інституційні механізми підтримки якості освіти та ресурсного забезпечення, зокрема оновлення матеріально-технічної бази, доступ до сучасних інформаційних ресурсів, підтримку наукових репозиторіїв і методичних матеріалів, що забезпечує належні умови для реалізації освітніх програм та творчого потенціалу здобувачів вищої освіти.

IV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Концепція сприяє розвитку професійної, творчої та науково-дослідної діяльності студентів, підвищенню якості освітнього процесу та ефективності навчання через застосування інноваційних методів, цифрових технологій і сучасних ресурсів, а також створює умови для самостійної творчої діяльності та подальшого академічного і професійного розвитку бакалаврів.

Реалізація цієї Концепції забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців в галузі культури і мистецтва, здатних до творчої самореалізації, наукової діяльності й активної участі у культурному житті України та міжнародної мистецької спільноти. Здійснення положень цієї Концепції забезпечує формування у здобувачів освіти комплексних компетентностей, що включають загальні, спеціальні, професійні, а також соціальні, етичні та комунікаційні навички. Здобувачам вищої освіти, які успішно завершили освітні програми першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями 025 Музичне мистецтво / В5 Музичне мистецтво та 026 Сценічне мистецтво / В6 Перформативні мистецтва та здобули позитивні результати атестації, присвоюється освітня кваліфікація «Бакалавр музичного мистецтва», «Бакалавр сценічного мистецтва» та відповідні професійні кваліфікації, що засвідчує про набуття випускниками професійних компетентностей, які відповідають державним стандартам і сучасним вимогам ринку праці в галузі культури та мистецтва, і забезпечує випускникам можливість ефективної професійної діяльності або продовження академічного навчання на наступних рівнях освіти.

Концепція є керівним документом для планування, впровадження та вдосконалення освітніх програм і підлягає перегляду відповідно до змін у нормативних актах МОН України та стратегічних завдань університету.